

پایش

« محیط کسب و کار »

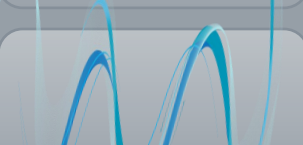
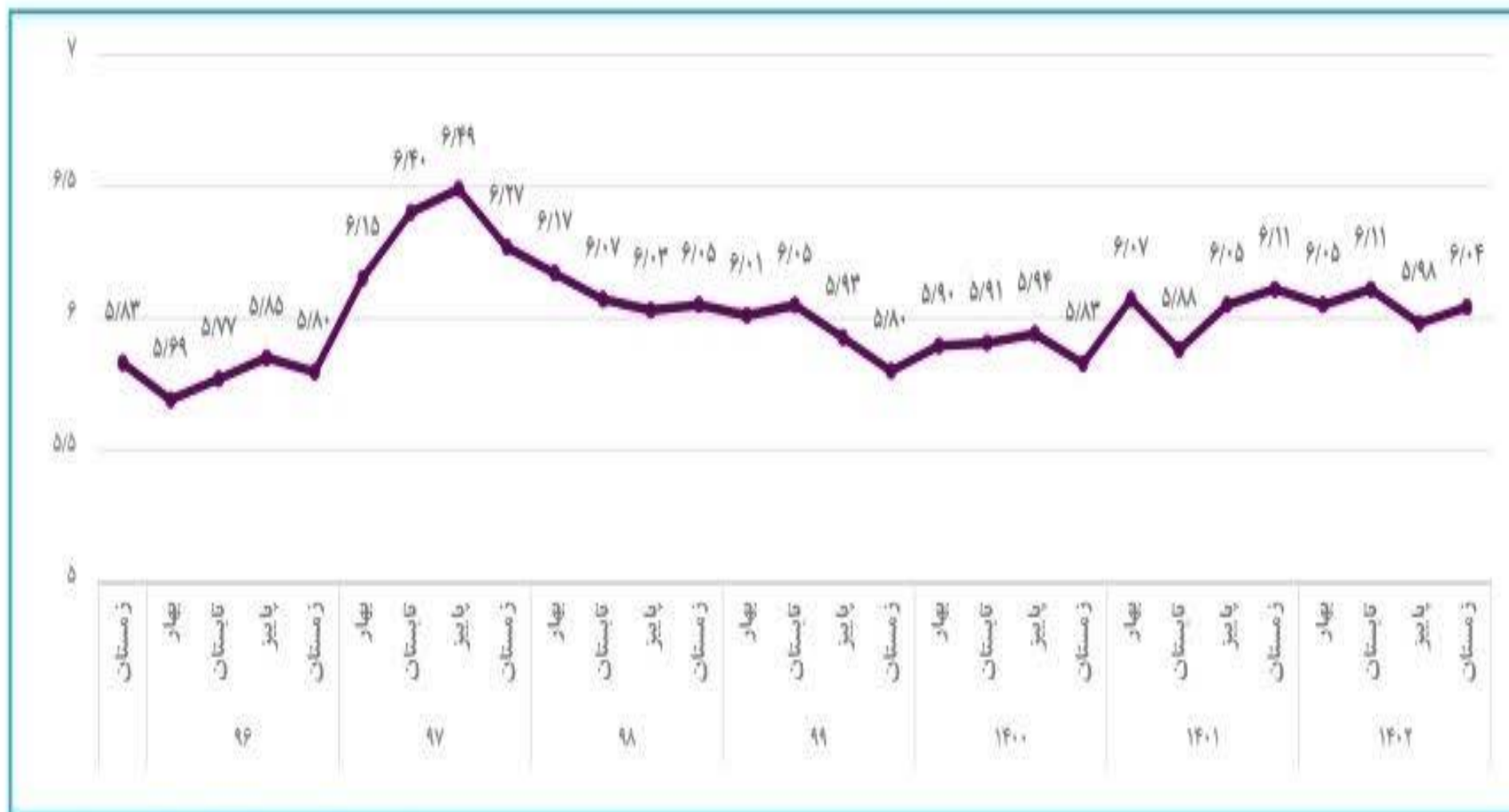
گردشگری

براساس نتایج حاصل از پایش ملی، محیط کسب و کار ایران در زمستان ۱۴۰۲،
۶/۰۴ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰ است) محاسبه شده که از وضعیت این شاخص
نسبت به ارزیابی فصل گذشته (پاییز ۱۴۰۲ با میانگین ۵/۹۸) نامساعدتر است.

نمودار ۱ - روند شاخص کل محیط کسب و کار

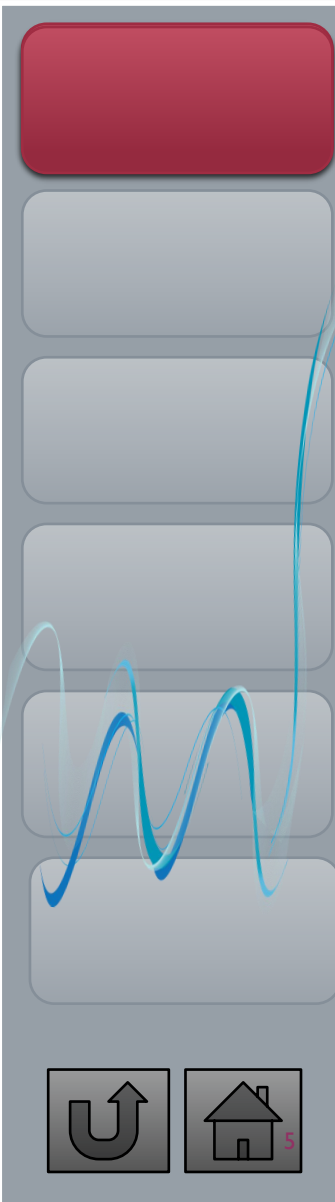

در زمستان ۱۴۰۲ فعالان اقتصادی مشارکت کننده در این پایش، به ترتیب سه مؤلفه را **نامناسب ترین مؤلفه های محیط کسب و کار کشور** نسبت به سایر مؤلفه ها ارزیابی نموده اند که عبارتند از :

۱- غیرقابل پیشبینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات

۲- دشواری تأمین مالی از بانک ها

۳ - بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار .

بر اساس یافته های این طرح در زمستان ۱۴۰۲:

استان های مرکزی، قم و خوزستان به ترتیب دارای مساعدترین وضعیت محیط کسب و کار نسبت به سایر استان ها ارزیابی شده اند.

بر اساس یافته های طرح، میانگین ظرفیت فعالیت (واقعی) بنگاه های اقتصادی

شرکت کننده در فصل زمستان ۱۴۰۲ معادل $42/09$ درصد بوده است و پاییز

۱۴۰۲ که $44/91$ درصد بوده است که کاهش $2/82$ درصدی داشته است.

بر اساس نتایج این پایش در زمستان ۱۴۰۲، **وضعیت محیط کسب و کار** در **بخش خدمات (۶/۰۰)** در مقایسه با بخش های صنعت **(۵/۹۳)** و کشاورزی **(۵/۹۹)** **نامناسب تر ارزیابی شده است.** در بین رشته فعالیت های اقتصادی برحسب طبقه بندی استاندارد **ISIC.rev4**، رشته فعالیت های ۱- هنر، سرگرمی و تفریح، ۲- مالی و بیمه ۳- املاک و مستغلات دارای بهترین وضعیت محیط کسب و کار و رشته فعالیت های ۱- **حمل و نقل** و انبارداری ۲- **خدمات مربوط به تامین جا و غذا** ۳- **اطلاعات و ارتباطات**، بدترین وضعیت محیط کسب و کار را در مقایسه با سایر رشته فعالیت های اقتصادی در کشور داشته اند.

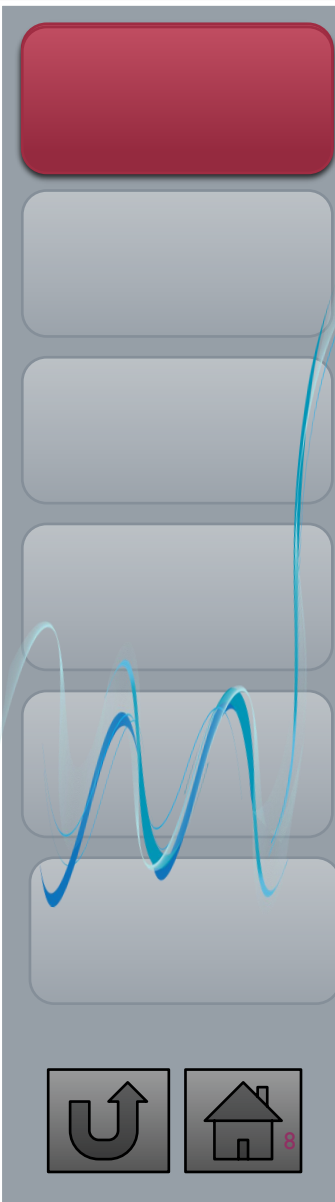

آشنایی با نظریه عمومی کارآفرینی شین

براساس نظریه عمومی کارآفرینی شین، می توان مجموعه عوامل محیطی معین را به دو محیط اقتصادی و نهادی تفکیک کرد.

عوامل محیط اقتصادی: شامل محیط اقتصاد کلان، محیط مالی، ساختار تولید و محیط جغرافیایی .

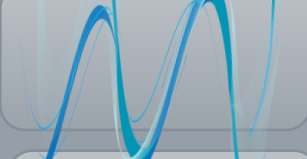
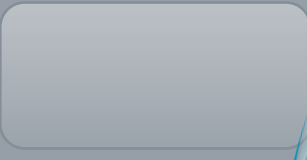
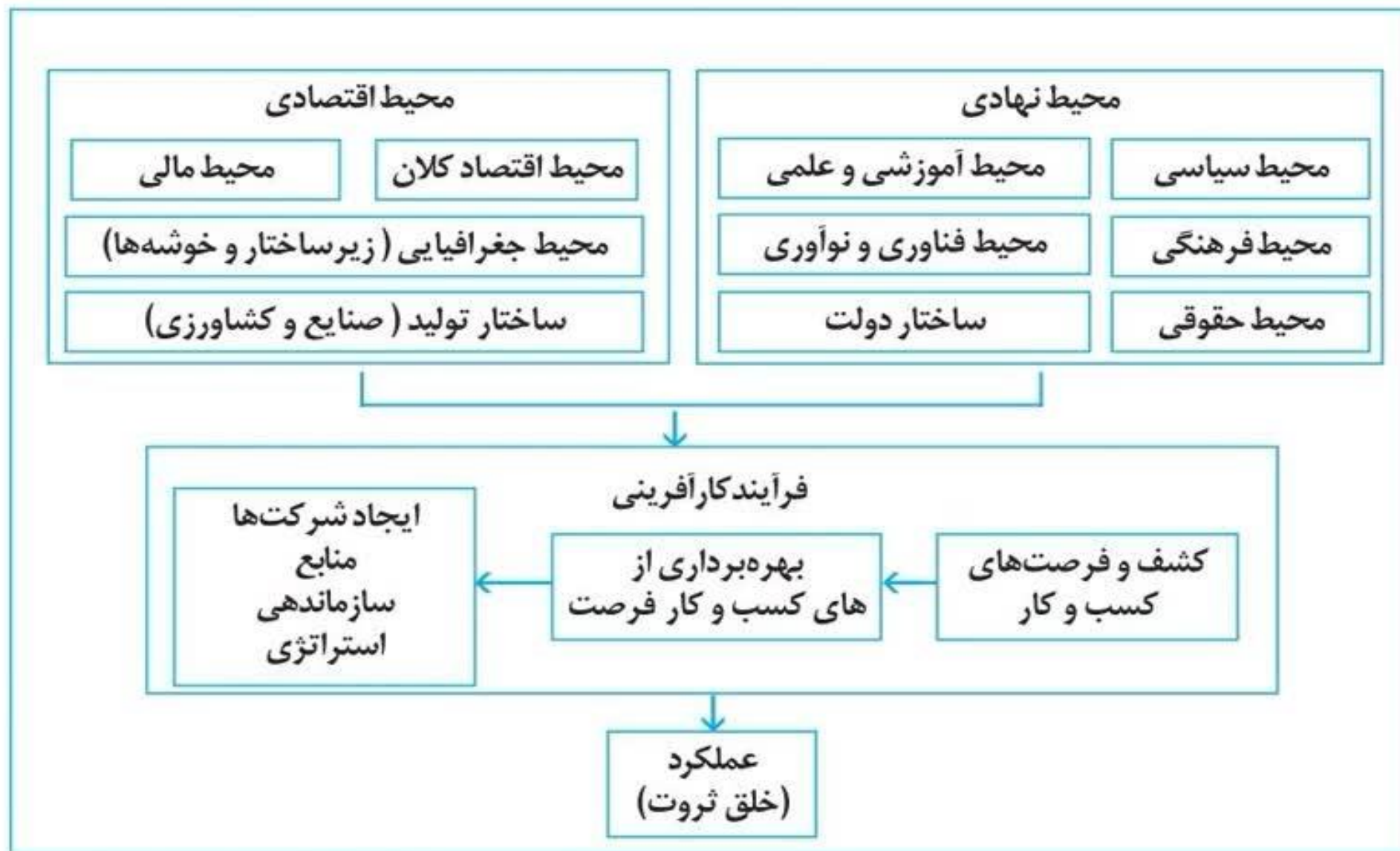
عوامل محیط نهادی: شامل محیط سیاسی، محیط حقوقی، محیط فرهنگی و محیط آموزشی و علمی، محیط فناوری و نوآوری و ساختار دولت می شود.

این دو مجموعه عوامل بر کسب و کارهای موجود و بر فرآیند کارآفرینی که در واقع نقطه آغازین کسب و کار است، اثر می گذارند. **هر چه** محیط کسب و کار (محیط نهادی و اقتصادی) **شرایط بهتری** داشته باشد، بهره برداری از **فرصت های کارآفرینی بیشتر** است و هر چه بهره برداری از **فرصتهای کارآفرینی** در جامعه ای **بیشتر** باشد، **عملکرد اقتصاد آن کشور و خلق ارزش و ثروت در آن جامعه بیشتر می شود.**

شکل ۱. مدل مفهومی بسط یافته محیط کسب و کار بر اساس نظریه عمومی کار آفرینی شین

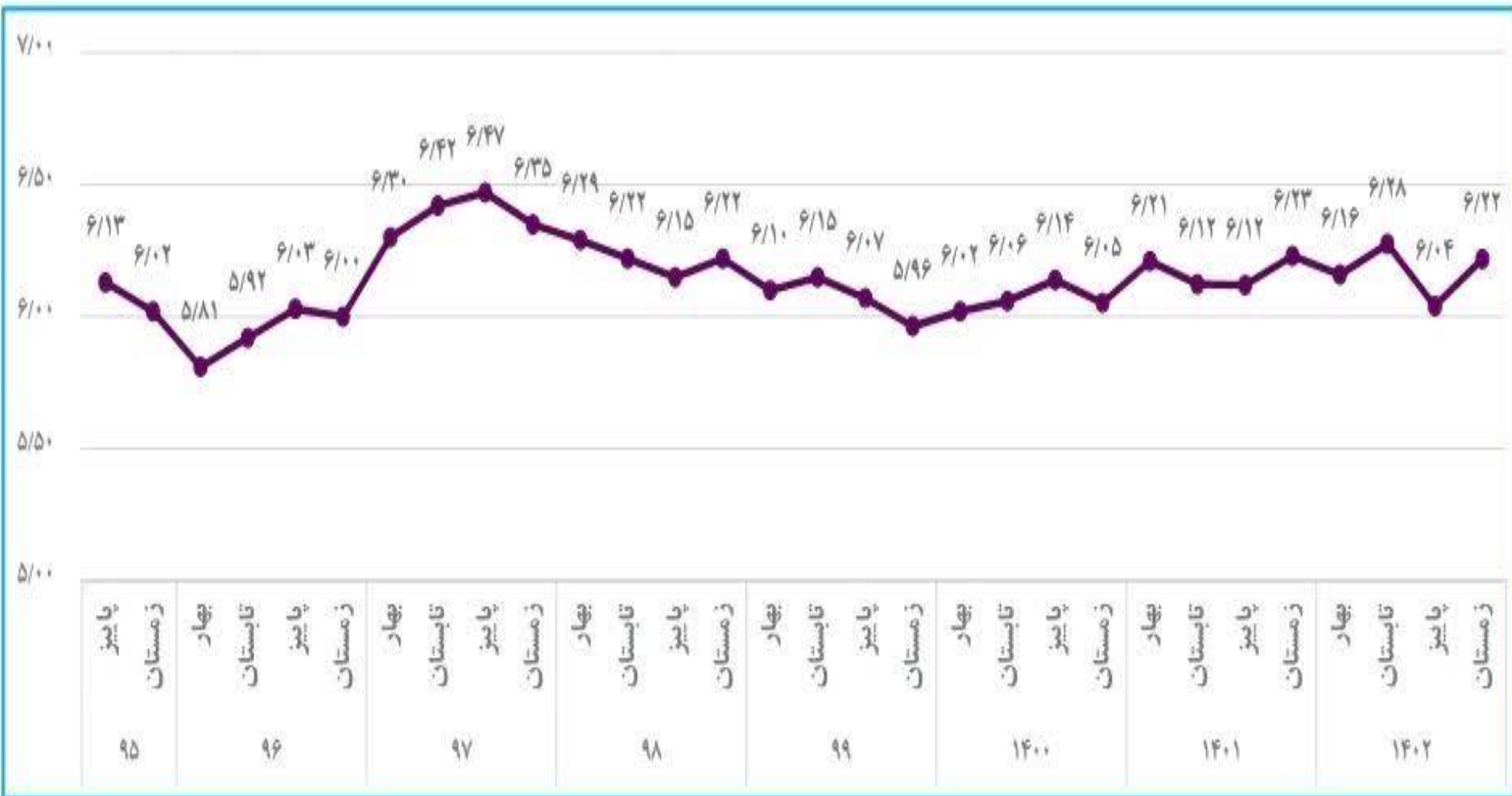

بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین،

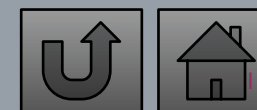
شاخص ملی محیط کسب و کار ایران در **زمستان ۱۴۰۲**، عدد **۶/۲۲** (عدد ۱۰ بدترین ارزیابی است) به دست آمده است که **بدتر** از وضعیت این شاخص در ارزیابی فصل گذشته (**پاییز ۱۴۰۲** با میانگین **۶/۰۴**) است. میانگین ارزیابی **محیط اقتصادی** عدد **۶/۵۲** است که در ارزیابی فصل گذشته عدد **۶/۴۶** حاصل شده بود و میانگین ارزیابی محیط نهادی عدد **۵/۹۷** است که در فصل گذشته عدد **۵/۷۰** ارزیابی شده بود.

نمودار ۷ - روند شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین

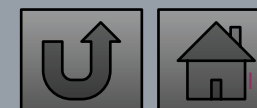
بر این اساس، محیط حقوقی و قانونی با عدد ۵/۶۳ و محیط مالی با عدد ۸/۳۵ به ترتیب مساعدترین و نامساعدترین محیط ها بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین بوده اند. لازم به ذکر است که شاخص شین به دلیل در نظر گرفتن وزن عوامل مختلف در محاسبه، از دقت بیشتری نسبت به شاخص کل کشور برخوردار است.

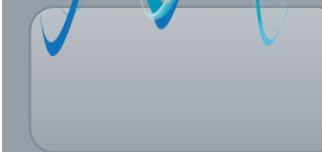
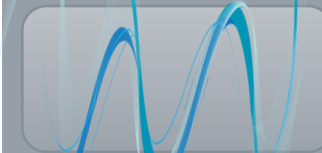
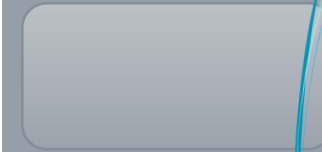
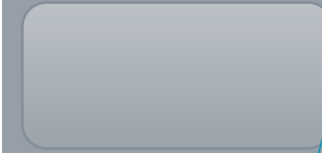
شاخص استانی محیط کسب و کار

جدول ۸ - شاخص استانی محیط کسب و کار

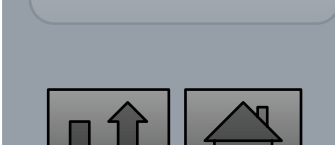
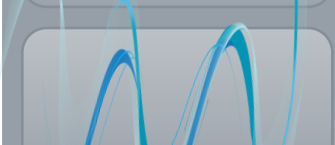
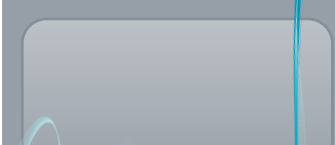
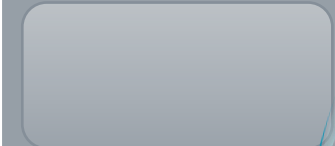
درصد تغییرات فصل زمستان نسبت به *		استان	سال ۹۶	سال ۹۷	سال ۹۸	سال ۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱	زمستان ۱۴۰۱	پاییز ۱۴۰۲	زمستان ۱۴۰۲	درصد تغییرات فصل زمستان نسبت به *
فصل مشابه سال گذشته	فصل گذشته											
-۲/۰۱	۴/۳۸	خراسان جنوبی	۵/۵۷	۶/۱۳	۵/۸۳	۵/۷۷	۵/۸۹	۵/۷۹	۶/۰۸	۵/۷۱	۵/۹۶	۴/۳۸
۰/۶۸	۱/۶۳	خراسان رضوی	۵/۷۰	۶/۱۳	۶/۰۲	۵/۹۰	۵/۶۱	۶/۰۴	۶/۱۸	۶/۱۲	۶/۲۲	۱/۶۳
-۲/۰۱	۰/۳۳	خراسان شمالی	۶/۲۱	۶/۵۹	۶/۲۴	۶/۰۶	۵/۹۴	۵/۹۸	۶/۰۹	۵/۹۵	۵/۹۷	۰/۳۳
-۲/۷۵	۵/۱۲	خوزستان	۵/۷۴	۶/۴۴	۶/۰۹	۶/۰۷	۶/۰۱	۵/۹۵	۵/۹۱	۵/۴۶	۵/۷۴	۵/۱۲
-۲/۷۲	۳/۵۵	زنجان	۵/۶۲	۵/۹۲	۵/۵۶	۵/۳۴	۵/۵۶	۵/۸۴	۶/۰۱	۵/۶۴	۵/۸۴	۳/۵۵
۰/۰۴	۱/۰۷	سمنان	۵/۸۴	۶/۱۵	۵/۷۲	۵/۲۲	۵/۳۲	۵/۷۴	۵/۸۴	۵/۷۸	۵/۸۵	۱/۰۷

استان		مولفه				
اصفهان	خراسان جنوبی	خراسان رضوی	خراسان شمالی	خراسان	زنجان	
۴/۱۸	۴/۱۰۸	۴/۱۷۵	۴/۱۶۲	۴/۱۳۱	۴/۱۱۶	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۵/۱۷	۴/۱۸۳	۴/۱۱۰	۴/۱۶۳	۵/۱۶۷	۴/۱۵۸	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۵/۱۰	۵/۱۹۶	۵/۱۵۶	۵/۱۸۱	۵/۱۱۸	۴/۱۸۶	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۷/۱۶	۶/۱۹۶	۷/۱۱۶	۷/۱۲۵	۶/۱۳۱	۷/۱۵۶	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار
۹/۱۰	۸/۱۰۸	۷/۱۶۰	۷/۱۳۲	۷/۱۷۶	۸/۱۲۹	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۶/۱۷	۴/۱۸۸	۴/۱۹۰	۴/۱۶۱	۵/۱۰۶	۷/۱۰۵	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۵/۱۶	۵/۱۳۸	۵/۱۶۳	۵/۱۰۰	۵/۱۱۸	۴/۱۷۴	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۷/۱۰	۴/۱۵۸	۴/۱۷۵	۵/۱۸۵	۴/۱۶۱	۴/۱۱۷	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۴/۱۹	۴/۱۶۴	۴/۱۷۳	۴/۱۰۸	۵/۱۶۱	۴/۱۶۳	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۴/۱۴	۷/۱۱۱	۷/۱۱۴	۴/۱۸۸	۵/۱۸۴	۴/۱۴۴	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۷/۱۹	۸/۱۱۱	۷/۱۶۲	۷/۱۰۳	۷/۱۱۷	۸/۱۳۵	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۴/۱۳	۴/۱۸۸	۴/۱۸۳	۵/۱۸۷	۵/۱۷۵	۵/۱۷۶	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۴/۱۷	۵/۱۴۰	۵/۱۹۴	۵/۱۳۴	۵/۱۷۶	۵/۱۷۰	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۴/۱۵	۵/۱۴۸	۴/۱۳۳	۴/۱۳۹	۵/۱۵۲	۴/۱۷۱	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران

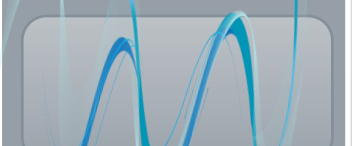
ردیف	استان	مولفه				
		خراسان جنوبی	خراسان رضوی	خراسان شمالی	خراسان	زنجان
۱	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار	۶/۵۵	۶/۲۶	۶/۵۷	۵/۸۳	۷/۰۶
۲	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۶/۰۰	۵/۵۸	۴/۷۸	۵/۱۰	۵/۳۸
۳	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	۶/۵۰	۵/۷۰	۵/۸۶	۶/۱۲	۵/۸۹
۴	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵/۸۴	۵/۷۹	۵/۱۲	۵/۳۶	۵/۵۱
۵	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۵/۸۷	۶/۵۰	۶/۵۲	۶/۲۸	۶/۸۹
۶	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۶/۱۲	۶/۲۲	۵/۹۰	۵/۷۶	۵/۹۳
۷	کمبود تقاضا در بازار	۵/۲۶	۵/۷۵	۵/۴۲	۵/۳۲	۴/۹۸
۸	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۵/۱۲	۵/۹۵	۵/۳۲	۵/۵۳	۵/۴۹
۹	کمبود نیروی کار ماهر	۵/۲۲	۵/۷۹	۵/۲۵	۵/۳۹	۶/۰۰
۱۰	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۴/۱۱	۵/۵۱	۵/۰۰	۵/۳۱	۵/۵۷
۱۱	محدودیت دسترسی به آب	۲/۶۷	۴/۵۳	۴/۲۰	۳/۸۲	۳/۴۳
۱۲	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)	۳/۳۵	۴/۷۳	۴/۳۱	۳/۵۸	۳/۳۱
۱۳	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۵/۶۸	۷/۷۴	۶/۵۰	۶/۱۹	۶/۵۰
۱۴	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۵/۸۵	۷/۷۵	۶/۱۹	۵/۵۲	۶/۴۸

شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی

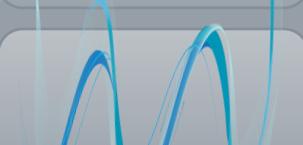
جدول ۱۰ - شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی

رشته فعالیت	پاییز ۱۴۰۲	زمستان ۱۴۰۲	درصد تغییرات *
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل و ... (صادرات و واردات)	۶/۰۲	۵/۹۷	-۰/۷۹
تولید صنعتی (ساخت)	۵/۷۸	۵/۹۳	۲/۴۹
آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۵/۲۰	۶/۱۶	۱۸/۵۲
حمل و نقل و انبارداری	۶/۰۹	۶/۲۴	۲/۴۶
اطلاعات و ارتباطات	۶/۲۰	۶/۱۷	-۰/۴۸
فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی	۶/۰۳	۵/۹۸	-۰/۸۶
کشاورزی، جنگل‌داری و ماهی‌گیری	۵/۹۹	۵/۹۹	۰/۰۱
آموزش	۵/۹۵	۵/۹۴	-۰/۱۶
اداری و خدمات پشتیبانی	۵/۹۳	۶/۱۷	۴/۱۹
هنر، سرگرمی و تفریح	۵/۵۱	۵/۴۹	-۰/۳۲
خدمات مربوط به تأمین جا و غذا	۶/۰۷	۶/۱۸	۱/۸۰
مالی و بیمه	۶/۶۷	۵/۷۲	-۱۴/۳۲
استخراج معدن	۶/۰۵	۶/۰۱	-۰/۶۷
ساختمان	۶/۰۹	۵/۹۳	-۲/۶۴
سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۶/۵۹	۶/۰۶	-۸/۰۷
املاک و مستغلات	۶/۲۵	۵/۷۴	-۸/۱۵
سایر فعالیتهای خدماتی	۵/۹۱	۶/۱۳	۳/۵۸

جدول ۱۳ - مهم ترین موانع کسب و کار بیان شده توسط فعالان اقتصادی زیرمجموعه هر یک از سه اتاق

مجموعه	الویت	۱	۲	۳	۴	۵
کل	پاییز ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک ها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار
	زمستان ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک ها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران	پاییز ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک ها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاههای اجرایی	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
	زمستان ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک ها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاههای اجرایی
اتاق تعاون ایران	پاییز ۱۴۰۲	دشواری تأمین مالی از بانک ها	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار
	زمستان ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک ها	بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار
اتاق اصناف ایران	پاییز ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک ها	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه های اجرایی
	زمستان ۱۴۰۲	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک ها	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار

- مدیریت صنعت گردشگری بصورت دولتی و نهادی
- مدیریت بیشتر هتل‌ها توسط بخش دولتی و نهادها
- وابستگی شرکت‌های هواپیمایی به دولت
- نبود احساس امنیت برای گردشگران به دلیل فضا سازی سیاسی صورت گرفته
- مشکلات مربوط به نهاد سازی و تعیین مسئولیت‌های مربوط به هر یک از بخش‌ها
- عدم تمایل جدی برای سرمایه گذاری خارجی به دلیل ثبات سیاسی و اقتصادی

موانع سیاسی توسعه گردشگری

موانع سیاسی اولین و شاید **تاثیرگذارترین موانع** پیش روی توسعه صنعت **گردشگری** محسوب می‌گردد. زیرا عملکرد کلیه بخش‌ها به صورت مستقیم و غیر مستقیم تحت تاثیر سیاست‌گذاری‌ها و خط و مشی‌های کلان یک کشور است. **عمده موانع شناسایی شده سیاسی در رابطه با توسعه گردشگری در ایران عبارتند از:**

- فقدان پروازهای مستقیم و متنوع کشورها به مقصد ایران
- تحریم‌های بین‌الملل و چالش‌های ایران با غرب
- تبلیغات منفی علیه ایران

موانع اقتصادی توسعه گردشگری

موانع اقتصادی پیشروی صنعت گردشگری که شناسایی راهکارهای مناسب برای برنامه‌ریزی و رفع آنها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشند از نظر خبرگان فعالین این حوزه عبارتند از:

- **تکیه اقتصاد ملی کشور به درآمدهای نفتی**

- **عدم تطابق جاده‌های کشور با استانداردهای بین‌المللی**

- **نا مناسب بودن راه‌های فرعی که برای دسترسی به مراکز عمده آثار باستانی و تاریخی احداث شده‌اند.**

موانع اقتصادی

- فرسودگی صنعت حمل و نقل و عدم تناسب آن با نیازها
- عدم امکان خرید بلیت قطار و هواپیما و ...
- نبود تبادلات بانکی مناسب با نظام بانکی جهانی
- نبود زیر ساختهای لازم برای توسعه گردشگری
- نبود سرمایه گذاریهای مناسب دولت برای ایجاد زیر ساختها و بسترهای لازم

موانع اجتماعی توسعه گردشگری

علاوه بر موانع سیاسی و اقتصادی موانع اجتماعی و فرهنگی نیز در توسعه صنعت گردشگری در کشور وجود دارد. به نظر می‌رسد فرهنگ عمومی کشور پذیرای گردشگران خارجی نیست. افراط در مهمان‌نوازی و برخورد رودرو و تفریط در دزدی و آزار گردشگران در خفا حقیقی غیرقابل کتمان است. مهم‌ترین موانع توسعه گردشگری از منظر اجتماعی عبارتند از:

- بی توجهی به نقش چهره‌های شاخص بین‌المللی و افراد مشهور در جلب توجه افکار جهانی به کشورمان
- عدم اعزام سفرای فرهنگی

• عدم توجه به آرایش شهری، پاکیزگی معابر و ساختمان‌ها

• رعایت نکردن نظم اجتماعی و قوانین و مقررات

• کم بودن رویدادهای فرهنگی از جمله تئاترها، فستیوال‌ها و جشنواره‌ها و ...

• تعریف نشدن ارزش‌ها و تبدیل نشدن آنها به کدهای رفتاری و یا کم رنگ بودن آنها

• عدم تلاش برای فرهنگ سازی در سطح کلان توسط ارگانها و نهادها

• عدم بهره‌گیری مناسب از ظرفیت‌های منحصر به فرد ایرانی همچون، موسیقی، شعر، هنر و

....

سایر موانع توسعه گردشگری

عوامل فناوری

- نبود جاذبه‌های دست ساز و مصنوعی
- عدم طراحی سیستم اطلاعات گردشگری و توریستی در کشور
- عدم امکان خرید بلیت قطار و... به دلیل (وجود انحصار، امتیاز یا هرنوع رانت به يك یا تعدادي از رقبا در بازار)
- عدم بهره‌گیری از ظرفیت فناوری‌های نوین مانند کوچ سرفینگ (کاناپه گردی ، سامانه ای که گردشگران بامیزبانان هر کشور جهت اقامت رایگان ارتباط برقرار می کنند).

عوامل قانونی

- عدم تدوین شدن استانداردها و ضوابط فنی
- حضور دستگاه‌های موازی در تشکیلات گردشگری
- مشکلات و معضلات مربوط به ایجاد کسب‌وکار در کشور
- نبود نظام بیمه‌ای مناسب برای گردشگران برای اطمینان از دریافت خدمات به موقع و مناسب در صورت نیاز

عوامل محیط زیستی

- عدم تدوین شدن چارچوب‌ها و قوانین مرتبط با حفظ محیط زیست
- عدم شناسایی و برنامه‌ریزی برای کلیه جاذبه‌های طبیعی کشور
- بهره‌برداری نامناسب از جاذبه‌های طبیعی و آسیب دیدن آنها

عوامل رقابتی

- وضعیت بازاریابی و تبلیغات گردشگری
- سطح پایین رقابت‌پذیری در گردشگری
- نبود رقابت صحیح بین ارکان گردشگری برای بهبود سطح خدمات

موانع مدیریتی

- نبود ثبات مدیریتی
- عدم تدوین برنامه راهبردی در صنعت گردشگری
- عملکرد مدیران بر اساس سلايق شخصی نه نقشه راه تدوین شده
- نبود نگرش علمی به گردشگری
- نبود تفکر سیستمی و اقتضایی برای مدیران
- عدم توجه به عملکرد و سیاست‌های کشورهای موفق در امر گردشگری
- تفاوت در سطح دیدگاه مدیران سطح کلان و مدیران سطح بنگاه
- تغییر سیاست‌های سطح کلان با تغییر دولت‌ها

معرفی مؤلفه های طرح پایش

مطابق مدل ارائه شده برای محاسبه شاخص محیط کسب و کار در ایران، **شاخص ملی محیط کسب و کار** از طریق انجام محاسبات بر روی **۷۰ نماگر** که شامل **۲۸ مؤلفه پیمایشی** و **۴۲ مؤلفه آماری** که از عوامل مختلف و قابل احصای مؤثر بر اداره واحدهای تولیدی در ایران معرفی شده است، حاصل می شود. قابل ذکر است مؤلفه های پیمایشی و آماری مورد استفاده در محاسبه فضای کسب و کار کشور به صورت زیر تعریف شده اند:

الف : مؤلفه های پیمایشی:

۱. نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول

۲. برداشت های سلیقه ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...

۳. بی تعهدی طرف های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده هایشان

۴. بی ثباتی سیاست ها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار

۵. غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات

۶. رویه های سختگیرانه اداره های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی

انسانی

۷. تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی رغبتی به خرید محصولات ایرانی

۸. تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار

۹. وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت ها و مؤسسات دولتی یا شبه دولتی در بازار

۱۰. رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات

۱۱. دشواری تأمین مالی از بانکها

۱۲. فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی

۱۳. ضعف زیرساخت های حمل و نقل (جاده ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)

۱۴. ضعف دادگاه ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق

دیگران.

۱۵. وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار

۱۶. ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار

۱۷. عرضه کالها و محصولات قاچاق در بازار ایران

۱۸. فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار

۱۹. دخالت های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت ها در بازار

۲۰. کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه

۲۱. کمبود تقاضا در بازار

۲۲. کمبود فناوریهای نوین و تجهیزات مورد نیاز

۲۳. کمبود نیروی کار ماهر

۲۴. محدودیت های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت

۲۵. محدودیت دسترسی به آب

۲۶. محدودیت دسترسی به حامل های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)

۲۷. فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه های اجرایی

۲۸. موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه های اجرای

ب. مؤلفه های آماری: محیط نهادی:

نماگر ۱. محیط سیاسی (تأثیر عوامل سیاسی - امنیتی بر اداره بنگاه ها)

۱.۱ - تعداد مطبوعات دارای مجوز و فعال (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۱.۲ - تعداد سرقت (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

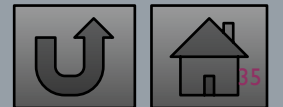
۱.۳ - تعداد سازمان های مردم نهاد (سمن) - (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

نماگر ۲. محیط علمی - آموزشی (مهارت و تحصیالت نیروی انسانی)

۱.۲ - دانش آموخته های مراکز فنی حرفه ای (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۲.۲ - تعداد دانش آموخته های دانشگاهی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳.۲ - نرخ باسوادی ۶ ساله و بالاتر ۴.۲ - تعداد دانش آموزان به ازای هر کالس

نماگر ۳. محیط فرهنگی (فرهنگ، رضایت مندی و فرهیختگی نیروی انسانی)

- ۱.۳- تعداد صندلیهای سینما (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) ۲.۳- تعداد فرهنگ سراها و کتابخانه های عمومی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) ۳.۳- تعداد عناوین کتاب های منتشر شده در استان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
- ۴.۳- تعداد خواسته های بازگشت به کار در هیأت های تشخیص دعاوی کار نسبت به کل شاغلان استان

نماگر ۴. فناوری و نوآوری

- ۱.۴- شاخص استانی فناوری اطلاعات ۲.۴- تعداد کاربران اینترنت (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) ۳.۴- تعداد شرکت های دانش بنیان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

نماگر ۵. محیط قانونی و حقوقی (حاکمیت قانون، تضمین های حقوق مالکیت و عملکرد دادگستری)

۱.۵ - نرخ رسیدگی به پرونده های قضایی (درصد از ورودی) ۲.۵ - امتیاز قضایی و اداری (تخصیصی گزارش های عملکرد استانی قوه قضائیه) ۳.۵ - میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز) ۴.۵ - تعداد پرونده های مطالبه طلب (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

نماگر ۶. ساختار و عملکرد دولت

۱.۶ - تعداد کارمندان دستگاه های دولتی و حکومتی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) ۲.۶ - پرداخت های تملک داراییهای سرمایه ای (عملکرد بودجه عمرانی)

محیط اقتصادی

نماگر ۷. محیط کلان (ثبات اقتصاد کلان، ساختارهای اشتغال)

۱.۷- شاخص تورم مصرف کننده ۲.۷- شاخص تورم تولیدکننده ۳.۷- نرخ
مشارکت نیروی انسانی (درصد) ۴.۷- نرخ بیکاری (درصد) ۵.۷- ارزش صادرات
غیرنفتی استان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) ۶.۷- نرخ رشد منطقه ای
(درصد)

نماگر ۸. محیط مالی (تأمین مالی)

۱.۸- سرانه مانده تسهیلات اعطایی

نماگر ۹. محیط جغرافیایی (زیرساخت ها، ظرفیت های اقلیمی و استانی)

۱.۹ - متوسط بارندگی سالانه استان (میلی متر) ۲.۹ - تعداد هتل های ۴ و ۵

ستاره ۳.۹ - تعداد تخت بیمارستانی فعال (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) ۴.۹

- طول راه های بین شهری (کیلومتر به ازای هر کیلومتر مربع مساحت) ۵.۹ -

تعداد انبار و سردخانه (به نسبت مساحت استان) ۶.۹ - مساحت مراتع خوب (به

نسبت مساحت استان) ۷.۹ - ضریب نفوذ بیمه (درصد) ۸.۹ - فاصله مرکز استان

تا بندر تجاری (آبی و فعال بین المللی) کیلومتر ۹.۹ - طول راه آهن به مساحت

استان (کیلومتر به ازای هر کیلومتر مربع) ۱۰.۹ - درصد روستاهای گاز رسانی

شده از کل روستاهای استان

نماگر ۱۰. ساختار تولید (انحصار، خوشه ها، وابستگی به مواد اولیه)

۱.۱۰ - تعداد بهره برداران کشاورزی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) ۲.۱۰ - درصد مساحت کشت آبی از کل مساحت زیر کشت ۳.۱۰ - تعداد معادن درحال بهره برداری (به نسبت مساحت استان) ۴.۱۰ - تعداد کارگاه های صنعتی فعال (به نسبت مساحت استان) ۵.۱۰ - سرانه مساحت پروانه های ساختمانی صادره در نقاط شهری

لازم به ذکر است که عناوین برخی مولفه های آماری با همکاری دستگاه های اجرایی ذیربط اصلاح و یا جایگزین شده اند

